

Орлова С. І.,

Волинський національний університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк

ЛІНГВАЛЬНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ АВТОРА У ПРОЗІ Р. БАХА

У статті проаналізовано синтаксичні особливості твору Р. Баха "Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон"; охарактеризовано лексику твору з метою окреслення індивідуального стилю автора; описано стилістичні засоби, які автор вживає у даному творі.

Ключові слова: індивідуальний стиль автора, синтаксичні особливості твору, лексичні та стилістичні засоби.

В статті дан анализ синтаксическим особенностям произведения Р. Баха "Чайка по имени Джонатан Ливингстон"; дана характеристика лексики произведения с целью описания индивидуального стиля автора; описаны стилистические единицы, которые автор употребляет в данном тексте.

Ключевые слова: индивидуальный стиль автора, синтаксические единицы произведения, лексические и стилистические единицы.

In this article syntactical peculiarities of the novel "Jonathan Livingston Seagull" of R. Bah were analyzed; lexical means of the text with the purpose to describe the individual style of the author were characterized; stylistic devices which the author uses in his text were described.

Key words: individual style of the author, syntactical means of the novel, lexical means and stylistic devices.

На сьогодні одним із актуальних питань лінгвістики тексту є співвідношення між синтаксичним оформленням художнього твору та індивідуальним стилем автора. Складна композиція твору, а саме: відбір конструкцій, їх організація, розміщення і об'єднання в єдине ціле – залежить від особливостей індивідуального синтаксису кожного письменника, який по-своєму відбирає та визначає прийоми використання синтаксичних конструкцій. Автор створює власну образну систему, а також моделює події й ситуації, враховуючи жанр літератури, обрану епоху, ідейний зміст тощо.

Проблема дослідження стилю художнього твору знайшла відображення у працях багатьох науковців. Так, вивчення індивідуального стилю письменника знаходимо у працях В. В. Виноградова, Г. О. Винокура, І. І. Ковалик, В. А. Кухаренко. Комплексні підходи до вивчення мови художнього твору представлено в роботах А. К. Мойсієнко, О. О. Потєбні, С. Я. Єрмоленко та ін.

Поняття стилю є багатогранним. Стиль вважається універсальною категорією, оскільки в історії розвитку культури це поняття набуло мис-

тецтвознавчого та філологічного розуміння. Дослідники розглядають стиль доби, стиль напрямку й течії, стиль письменника та стиль певного періоду його творчості, стиль твору й стиль його окремого елемента. Проте, найпоширенішим у науці є розуміння стилю як індивідуальної творчої манери, “творчого обличчя” окремого письменника.

У сучасній лінгвістиці акцентується увага на тому, що стиль є властивістю тексту і реалізується лише на текстовому рівні [4, с.14]. Отже, стиль розуміють як синонім мистецького напрямку чи певної течії. Але частіше цим терміном окреслюють авторську, індивідуальну манеру письма або іностиль.

Художнє моделювання дійсності на основі вербальної комунікації, яку містить відповідний текст, як правило передбачає проникнення в творчий об’єктивний світ художника слова. Так, Р. Хорст зазначає, що художній твір передає незначну кількість імпульсів й сигналів, які здатні викликати безліч деталізованих уявлень, що в сукупності творять картину читачької уяви, причому ця картина у різних читачів є досить індивідуальною [2, с.79].

Вказуючи на те, що художня модель завжди є більш широкою, ніж її тлумачення, Ю. Лотман зосереджує увагу на окремому тлумаченні, не беручи до уваги сукупності численних можливих інтерпретацій. Кожна модель породжує інтерпретації, але також і сама виступає певним репрезентантом іншої моделі, утворюваної нескінченною кількістю різних інтерпретацій [1, с. 437].

За своєю структурою стиль твору складний і багатозаровий, тому виділяють чотири основні його функції. Так, він є чинником творчого процесу, орієнтацією художника на реальність, дійсність, художню традицію тощо. Стиль обумовлює існування твору як закінченого художнього явища і відображує характер, спрямування і міру естетичного сприйняття світу людиною. Стиль є чинником художнього процесу й орієнтує автора на розвиток мистецтва. Крім того, стиль є чинником художнього квазіспілкування (автора і реципієнта).

Важливим у лінгвістичному дослідженні стилю є з’ясування поняття “індивідуальний стиль”. Ну думку М. Храпченка, кожен письменник створює свій стиль, шукає оригінальні шляхи і засоби втілення своїх ідей та образів. Індивідуальний стиль є показником вищого ступеня розвитку творчої особистості [3, с. 238].

Але не дивлячись на те, що питання стилю художнього твору є достатньо вивченими в науковій літературі, проблема характеристики стилю конкретного автора залишаються недостатньо дослідженими. Тому метою даної статті є аналіз лінгвальних засобів вираження індивідуального стилю автора у творі Р. Баха “Чайка на ім’я Джонатан Лівінгстон”.

Отже, завданнями нашої статті стали:

1. Проаналізувати синтаксичні особливості твору Р. Баха "Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон".

2. Дати лексичну характеристику твору з метою окреслення індивідуального стилю автора.

3. Описати стилістичні засоби, які автор вживає у даному творі.

Алегорія письменника, що простежується у більшості його творів, є подібною на манеру імпресіоністів, адже дозволяє читачеві визначити, що є найбільш важливим в даному творі. Крім того, вільний стиль автора дає змогу поєднувати різноманітні значення висловлювань, проводити певні паралелі, читач може давати власні визначення оцінним словам.

Проведене нами дослідження свідчить про те, що у творах Р. Баха часто простежуються приклади алітерації. Заплановане багаторазове повторення однакових звуків чи звукосполучень слугує засобом підвищення виразності твору:

But Jonathan Livingston Seagull, unashamed, stretching his wings again in that trembling hard curve – slowing, and stalling once more – was no ordinary bird.

Even his parents were dismayed as Jonathan spent whole day alone, making hundreds of low-level glides, experimenting.

From a thousand feet, flapping his wings as hard as he could, he pushed over into a blazing steep dive toward the waves...

Ten times he tried, and all ten times he passed through seventy miles per hour...

He pushed wearily away from the dark water and flew toward the land, grateful for what he had learned about work-saving low altitude.

Головною передумовою вивчення звукової системи тексту є те, що звуки є носіями інформації, прихованого змісту тощо. Існує гіпотеза, за якою між значенням слова та його звучанням є певна кореляція. Саме тому автор твору свідомо використовує звукові схеми для посилення впливу тексту на читача.

Однією з особливостей творчості Р. Баха є використання численних графічних засобів пунктуації та орфографії, що вирізняє його твори серед інших. У проаналізованих текстах письменник часто використовує численні слова та цілі речення, надруковані з великої літери, курсив для виділення ключових фраз, а також речення з незакінченими думками. Очевидно, що у такий спосіб він підкреслює важливість висловлених думок, їх емоційність, привертає до них увагу читача, змушує його замислитись над глибинним змістом висловлювань:

Dark! The hollow voice cracked in alarm. Seagulls never fly in the dark.

Short wings! A falcon's short wings!

A seagull at two hundred miles per hour!

I am a perfect, unlimited gull!

Jonathan made a screen of delight, the first sound he had made since he had left Earth. IT WORKS!

A ... a ... *mosquito* does that!

YES, I WANT TO FLY!

He lives! He that was dead *lives!*

Me leading? What do you mean, *me* leading? *Me?* Jon, I'm just a plain seagull, and you you're...

"MAN!" he shouted a second before the next dynamite went off, "I'M REALLY LEARNING A LOT ABOUT METEOROLOGY!"

"I learned a *tremendous amount*," he had written.

"ONE MORE TIME? REMEMBER THIS IS A HUMAN LIFE YOU'RE DEALING WITH!"

Also discussed at the Briefing, I'm sure, was You've Got To Be A Mighty Good Aviator To Land Old Biplanes In A Crosswind On A Hard-Surface Runway.

Miss that Big Briefing In The Sky, and you have to find out for yourself about flying coast to coast in old airplanes.

One of the primal points covered in the Big Briefing apparently was that People Don't Fly Old Airplanes From Coast To Coast. People In Their Right Minds, that is. Then along comes old Bach, who misses the Briefing.

Через використання курсиву та зміну розміру шрифту літер здійснюється логічне чи емоційне підсилення думок, висловлених у тексті. У такий спосіб виділяються ключові слова, що вказує на їх неабияку значущість для розвитку фабули твору. Виділення окремого слова чи речення свідчить про особливу емоційність, з якою воно вимовляється персонажем. Графічні стилістичні засоби надають тексту також й зорової виразності.

Проведене дослідження творів Р. Баха свідчить про те, що автор вживає досить багато слів, які не створюють лексико-стилістичну парадигму. Сюди належать терміни, номенклатурні слова, історизми, екзотизми та лексичні неологізми. Автор використовує номенклатурну лексику, зокрема слова, що стосуються сфери польотів. Це – терміни, які описують тактику польоту, прийоми виконання польотів чайкою Джонатаном та льотчиками-аматорами: *glide, power-dive, dive, vertical dive, loop, slow roll, point roll, low flying, inverted spin, gull bunt, pinwheel, snaproll, outside loop, level flight, aerobatics, control tower, flight plan, altitude, oil pressure, FAA form, monoplane, takeoff runaway, microphone.*

У тексті також вживається багато слів, які позначають числові виміри швидкості, висоти, частоти польотів, що створює відчуття постійного руху:

Seventy miles per hour! And under control!

Ten times he tried, and all ten times...

*A seagull at two hundred fourteen miles per hour!
At two hundred fifty miles per hour he felt that he was nearing his level-flight maximum speed.*

... thousands and thousands of gulls. I know...

Then he vanished again and stood, in the same millisecond, at Jonathan's shoulder.

... a limited body that had a forty-two-inch wingspan...

Використання номенклатурної лексики зумовлене необхідністю правдиво передати події у творі, створити атмосферу руху та польотів.

У текстах простежуються також колоквіалізми, які характеризують розмовну мову персонажів:

"I don't mind being bone and feathers, mom".

"Hey man, they thought, this doesn't sound like a rule for a loop".

"All right, fella. What was it like, what has it really been like for you, the last ten years?"

Автору притаманне використання численних неологізмів, що представлені у вигляді компресивів. Він створює нові форми слів шляхом подання вже відомих структур. Наприклад:

The helicopter cameraman wasn't visited with quite the same death-wish as the tower crew...

Somewhere else in abstract wonder about shrinking worlds and five hours to England and lunch-in-New-York-dinner-in-Los-Angeles.

How much I would rather stay and roam the country with this mistress-wife.

Little lemon-orange flames licked from the gun muzzles with a faint pop-pop over the storm of my dive.

When I saw the sun, it was what I expected to see. It was very nice, pleasant to see all the clean tops-of-clouds where underneath there were all the dirty bottoms-of-clouds.

It was not just two minutes till the event-of-which-there-were-no-premonitions was to happen.

The breakers boomed along the dark beach, flickering blue-green-phosphorous like gentle peaceful howitzers firing in the dark...

Мовна експресія притаманна не лише звукам, словам та граматичним формам, але і синтаксичній організації мови. Стилль будь-якого твору визначається синтаксисом, і синтаксична організація мови є головним засобом художньої виразності. Базовою одиницею синтаксичного рівня мови постає модель речення, що може містити основну та додаткову інформацію, утворюючи синтактико-стилістичні парадигми. Така інформація сприяє підвищенню прагматичної ефективності слововживань у творі. Вихідні моделі речень можуть скорочуватись (редукуватись), поширюватись, змінювати порядок компонентів структури.

В аналізованих творах засоби вираження на рівні синтаксису представлені еліптичними, номінативними, безособовими реченнями, повторами, переліченнями, полісиндетоном та емпатичними структурами, інверсією, узагальненням та дистантністю частин речення.

Еліптичні речення характеризуються упущенням одного з головних членів речення. Проте їх значення можна встановити з контексту. Еліптичні структури широко використовуються у мовленні персонажів прирочі “Чайка на ім’я Джонатан Лівінгстон”, що зумовлено передусім спонтанністю висловлювань. Ці речення набувають експресивного значення і є засобом вираження емоційного стану героїв твору:

Centered for shame? Impossible! The breakthrough!

“Switches on,” ha called.

I clicked them up. “OK. You’re hot. ”

“Pardon?”

“Switches on”.

У текстах простежується велика кількість односкладових номінативних речень. Вони можуть бути окличними і використовуються під час опису місця чи часу дії у творі. Ланцюжок з номінативних речень виражає підвищену експресивність повідомлення:

Dark! The hollow voice cracked in alarm. Seagulls never fly in the dark.

Short wings! A falcon’s short wings!

Terminal velocity!

Engine instruments steady. Heading 289 degrees. Altitude 12,460 feet.

Control tower. Air traffic controller.

A seagull at two hundred miles per hour.

New sights, new thoughts, new questions.

No limits, Jonathan? He thought.

“You don’t understand. My wing. I can’t move my wing”.

A long silence.

“Like everything else, Fletcher. Practice”.

Почуття героїв твору, їх нерішучість, небажання розмовляти, хвилювання, сумніви виражаються через апосіопезис (замовчування):

“I ... I enjoy speed,” Jonathan said, taken aback but proud that the Elder had noticed.

“... eight ... nine ... ten ... see-Jonathan-I’m-running-out-of airspeed... eleven ... I-want-good-sharp-stops-like-yours ... twelve ... but-blast-it-I-just-can’t-make ... thirteen ... these-last-three-points ... without ... fourteen ... aaakk!”

Then the whole formation rolled solely to the right, as one bird ... level ... to ... inverted ... to ... level, the wind whipping over them all.

“What are you doing here? The cliff! Haven’t I ... didn’t I ... die?”

He narrowed his eyes in fierce concentration, held his breath, forced one ... single ... more ... inch ... of ... curve.

Наведені приклади передають також неабияку напругу описуваних ситуацій і подій, емоційність мовлення героїв тощо.

У творах Р. Баха використовуються різні способи поєднання елементів у реченнях. Асиндетон та полісиндетон, тобто сполучниковий та безсполучниковий зв'язок між елементами речення, підсилюють виразність фраз у висловлюваннях та є засобами виділення найважливішої інформації у тексті. Вони створюють певний ритм тексту. У досліджених творах простежується також тенденція до повторення присудків. Часте використання дієслів вказує на те, що автор звертає особливу увагу на описи швидкості та руху у творі:

For a thousand years we have scabbled after fish heads, but now we have a reason to live – to learn, to discover, to be free! Give me a chance, let me show you what I've found.

He discovered the loop, the slow roll, the point roll, the inverted spin, the gull bunt, the pinwheel.

But speed was power, and speed was joy, and speed was pure beauty.

"Fletcher Lynd Seagull, do you want to fly so much that you will forgive the Flock, and learn, and go back to them one day and work to help them know?"

"You are special and gifted and divine, above other birds".

A burst of fear and shock and black as he hit, and then he was adrift in a strange sky, forgetting, remembering, forgetting; afraid and sad and sorry, terribly sorry.

It is a machine: blind, dumb, cold, dead.

Corn flakes, corn bread, corn muffings, corn on the cob, corn off the cob, cream corn, corn pudding, corn meal mush, corncorncorn.

When I first saw Kennedy International Airport, there was no doubt that it was a place, a great island of concrete and sand and glass and paint, and derricks tilting their steel necks and taking rafters...

"And sleeping windy and oily and so loud you won't be able to think. "

Для вираження подиву, радості, негативних реакцій використовується повторення елементів речення та словосполучень. Перелічення може супроводжуватись сполучниковим чи безсполучниковим зв'язком. Використання цього прийому сприяє інтенсифікації змісту висловлювання і є засобом авторської суб'єктивної оцінки подій.

He discovered the loop, the slow roll, the point roll, the inverted spin, the gull bunt.

Gold and silver, red and orange and green and black, salt-water tropicals grown a thousand times, hundred-ton angelfish, half-million– pound demoiselles angling in front of our view-ports, different sizes and shapes and colors, each family of fish clustering at its own feeding place.

Every hour Jonathan was there at the side of each of his students, demonstrating, suggesting, pressuring, guiding.

Open cockpits, flying boots, and goggles are gone. Stylized cabins, air conditioners, and sun-shaded windshields are here.

They couldn't fight, they couldn't run away, they could hardly tell that they were being attacked until their little fabric coffin burst into flames and then they didn't have parachutes to bail out with.

Комунікативною функцією перелічення є підвищення експресивності висловлювання. Низка слів створює ефект великої кількості предметів чи явищ. Коли ж перелічуються різні предмети, то мовлення стає досить динамічним та інформативним. У творі *The Gift of Wings* автор використовує списки імен своїх друзів, письменників та їхніх творів, а також перелічує назви різних явищ (вказівні знаки в аеропорту), що є однією з особливостей цього твору:

MR. HARALD PENROSE, *No Echo in the Sky* (Arno Press, Inc.)

Mr. RICHARD HILLARY, *The Last Enemy* (also published with the title *Falling through Space*).

ROADING AREAS 1 THROUGH 7 INTERNATIONAL CONNECTIONS
OBSERVATION DECK FLY THE FRIENDLY SKIES OF UNITED
EXIT LOS ANGELES AIRPORT BUS STOP NEW YORK AIRWAYS
HELICOPTER SERVICE FOR INFORMATION RESERVATION AND
COURTESY BUS USE PHONES BEHIND DOOR DO NOT ENTER
ARRIVING FLIGHTS...

До стилістичних прийомів синтаксису належить також паралелізм, що полягає в однаковій побудові двох речень чи їхніх частин. Головною функцією паралельних конструкцій є посилення комунікативної та експресивної значущості висловлювання:

"We're from your flock, Jonathan. We are your brothers. " The words were strong and calm. "We've come to take you higher, to take you home".

He gave one last look across the sky, across that magnificent silver land where he had learned so much.

"... thousands and thousands of gulls. I know".

And then you will be ready to begin the most difficult, the most powerful, the most fun of all.

"We're not ready!" said Henry Calvin Gull. "We're not welcome! We're outcast! We can't force ourselves to go where we're not welcome, can we?"

I must forget this foolishness. I must fly home to the Flock and be content as I am, as poor limited seagull.

"Break the chains of your thought, and you break the chains of your body, too...".

Steady red: stop. Steady green: cleared to land.

Особливістю творів Р. Баха є авторська фрагментація тексту, коли

цілі речення та абзаци починаються однаково. Це допомагає акцентувати увагу на окремих структурах у тексті та краще відобразити хід думок автора:

Let's say that if Everett Donnelly does not take off at this time, he will be buried in the blizzard of December 8, 1966. Let's say that there is no road to this mountain field, no civilization nearby.

An airplane cannot live.

An airplane cannot possibly know what “love” is.

An airplane is cold metal.

An airplane is a machine.

He remembers the first day that he saw the Champ, sun-yellow and faded red-earth trim, splashed with mud...

He remembers fifteen thousand flying hours...

He remembers the years rebuilding and of Jeanne Donnelly's first flight in it...

That sky is always moving, but it's never gone.

That no matter what, the sky is always with us.

The sky doesn't misunderstand.

The sky does not judge.

The sky, very simply, is...

How many places can you now turn when you have had enough of empty chatter? How many memorable, real events have happened in your life over the last ten years? To how many people have you been a true and honest friend – and how many people are true and honest friends of yours?

Love me and know me and you shall be blessed with great joy. Love me not, know me not, and you are asking for real trouble.

Анафора полягає у повторенні початкового елемента висловлювання в ланцюжку з речень. Крім того, паралелізм конструкцій, який посилюється анафоричним повтором, створює своєрідний ритм розповіді, що наближує її до поетичного твору:

“Home I have none. Flock I have none...”

У тексті “Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон” простежується використання тавтології, що полягає у повторі аналогічних за змістом і граматичним значенням синонімічних одиниць в складі речення:

“He lives! He that was dead lives!”

Вставні речення, що використовуються у творі, створюють різні стилістичні ефекти. Вони уточнюють, характеризують деталі повідомлення, надають розповіді безпосередності. Вставні конструкції можуть передавати внутрішнє мовлення дійових осіб, підсилювати факти та виразність мови:

“The, Fletch,” that bright creature said to him, and the voice was very kind, “let's begin with the Level Flight...”

There were magnificent birds, all of them, and they spent hour after hour every day practicing flight, testing advanced aeronautics.

Earth had been a place where he had learned much, of course, but the details were blurred – something about fighting for food, and being Outcast.

“You don’t love hatred and evil, of course.”

У проаналізованих текстах досить часто використовується стилістична та граматична інверсія, що відображає порушення нормативного порядку одиниць мови, що надає твору експресивності:

But way off alone, out by himself beyond boat and shore, Jonathan Livingston Seagull was practicing.

More than anything else, Jonathan Livingston Seagull loved to fly.

There in the night, a hundred feet in the air, Jonathan Livingston Seagull – blinked.

“Home I have none. Flock I have none. I’m Outcast.”

Without warning, Chiang vanished and appeared at the water’s edge fifty feet away, all in the flicker of an instant.

Low and calm, the voice went on within his thought, demanding an answer.

By sunrise there were nearly a thousand birds standing outside the circle of students, looking curiously at Maynard.

Instantly they stood together a half-mile away, and the flashing beaks of the mob closed on empty air.

Проведене дослідження свідчить також про необхідність аналізу мовних засобів, які використовуються на семасіологічному рівні. До таких засобів відносяться метафори, епітети, порівняння, метонімія, антономазія, парафраза та евфемізм тощо.

Так, сталі образні порівняння дозволяють краще уявити зміст предметів та явищ. Предмети, що порівнюються, не є цілком ідентичними, а мають лише деякі спільні риси. Вказуючи на них, автор пропонує читачеві по-новому сприйняти предмети та явища.

Порівняння, зазвичай, передбачає існування об’єкту та суб’єкту порівняння, об’єднаних формальними показниками уподібнення, такими як *as, as...as, like, as though, such as*. Порівняння поділяють на образні та логічні. Під час логічного порівняння до уваги беруться всі риси зображуваних предметів, але лише одна риса порівнюється. Щодо образного порівняння, то воно виключає всі властивості предметів, крім однієї, спільної:

Then, every time, his left wing stalled on an upstroke, he’d roll violently left, stall his right wing recovering, and flick like fire into a wild tumbling spin to the right.

... the instant he began to pullout, the instant he changed the angle of his wings, he snapped into the same terrible uncontrolled disaster, and at ninety miles per hour it hit him like dynamite.

The two gulls that appeared at his wings were pure as starlight, and the glow from them was gentle and friendly in the high night air.

His feathers glowed brilliant white now, and his wings were smooth and perfect as sheets of polished silver.

... he took in new ideas like a streamlined fathered computer.

The Flock was roused from sleep by his cry, as loud as he could scream it...

"That's not half as bad as being ahead of our time".

... and the cry DEVIL! Went through them like the wind of an ocean storm.

She was calm as a teacup.

... there it goes up and out of the cockpit like a big green ninety-mile-an-hour butterfly and poor Smitty grabs for it and he can't quite get it...

Corn flakes, corn bread, corn muffings, corn on the cob, corn off the cob, cream corn, corn pudding, corn meal mush, corncorncorn.

Порівнюючи різні поняття, які не пов'язані між собою в реальному світі, автор, завдяки непередбачуваності співставлень, створює надзвичайно яскраві образи. До фігур, які позначають кількість, на семасіологічному рівні відносять гіперболу, мейозис та літоту. У творі "Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон" використовуються гіперболи, що виражають перебільшення властивостей предмета чи явища і надають висловлюванню емоційності:

There was a brief anguish among his students, for it is the Law of the Flock that an Outcast never returns, and the Law had not been broken once in ten thousand years.

"Son, you're bone and feathers!"

Явище літоти полягає в подвійному протиставленні, яке вживається в реченні:

"See here, Jonathan," said his father, not unkindly.

Мейозис за своїм значенням є перебільшенням, що протилежно до гіперболи. Воно виражає применшення, послаблення значення чи властивості предмету чи явища:

"The only answer I can see, Jonathan, is that you are pretty well a one-in-a-million bird".

Фігури якості представлені у творах Р. Баха метафорами, які є прикладом нетрадиційного вживання слів, заміни назви об'єкту, що вже має своє ім'я, новим словом. Конотації, які виражаються метафорами, відображають індивідуальне сприйняття світу автором. Головним завданням метафори є не повідомлення інформації, а стимулювання появи образів:

"Poor Fletch. Don't believe what your eyes are telling you".

Jonathan Seagull had vanished into empty air.

"Well, then, time's not distant when I'm going to appear out of thin air on your beach..."

Gradually, in the night, another circle formed around the circle of

students – a circle of curious gulls listening in the darkness for hours on end, not wishing to see or be seen of one another, fading away before daybreak.

“Break the chains of your thought and you break the chains of your body, too...”

Low and calm, the voice went on within his thought, demanding an answer.

As it had shined across him all his life, so understanding lighted that moment for Jonathan Seagull.

The clouds broke apart...

The memory of his life on Earth was falling away.

The voice came inside his own head, and though it was very gentle...

They liked the practice, because it was fast and exciting and fed a hunger for learning that grew with every lesson.

Jonathan Seagull exploded in midair and smashed down into a brick-hard sea.

The voice faded, and Jonathan agreed.

The moon and the lights twinkling on the water, throwing out little beacon-trails through the night, and all so peaceful and still ...

У проаналізованому творі простежуються також приклади використання синекдохи, яка є різновидом метонімії і виявляється у перенесенні назви предмету, що ґрунтується на взаємозв'язку частини та цілого – частина виступає як ціле, а ціле – як частина, індивід виконує роль колективу і навпаки. У творі “Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон” автор протиставляє чайку як окремого індивіду та зграю, до якої він належав:

“The Elders were hoping for some kind of disaster, but they're startled that you obliged them so well”.

Grey-leathered backs were turned upon Jonathan from that moment onward, but he didn't appear to notice.

“Fletcher Lynd Seagull, do you want to fly so much that you will forgive the Flock, and learn, and go back to them one day and work to help them know?”

“Well, we don't have to obey the law if we're not a part of the Flock, do we?”

“And here he is today building his own heaven instead, leading the whole Flock in that direction”.

У творах автор використовує багато власних назв. Часто такими назвами виступають прикметники та збірні іменники: *the Flock, the Elders, the Law of the Flock, the Great Mountain Wind, the Far Cliffs, Breakfast Flock, the Gull of Fortune, Outcast, the Council gathering*. Також у творі “Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон” є епітети, що виражають емоційно-оцінні або експресивно-образні властивості денотатів. Наприклад: *new sun, busy day, great swift wind, flat blue water, gigantic wind, past sunset, tremendous speed, strong calm words, jagged shoreline, big day, skillful being, bright creature, cold thin air, dark night air, ice-and-lightning sky,*

blue wind, emerald earth, wide grass, pouring white fire, the rivers of people, routine world, double or full-circle rainbow, mistress-wife, mirror-smooth air, furious cloud, salt ocean, knife-wind, thundering icy knives of a hundred-mile wind, near-miss time.

Крім зазначених засобів автор використовує також антитезу – стилістичний прийом, що полягає у співставленні контрастних понять, образів, виражених різноманітними мовними одиницями. Антитезисне протиставлення існує завдяки антонімам. Синтаксичні конструкції, в яких реалізується явище антитези, можуть мати форму від простого поширеного речення до абзацу. Характерною структурною особливістю антитези є її співвідношення з іншими стилістичними засобами, а саме з анафоричним повтором, паралелізмом та хіазмом. Стилістичною функцією антитези є контрастне протиставлення елементів та ритмічна організація висловлювань:

They call you devil or they call you God.

For most gulls, it is not flying that matters, but eating. For this gull, though, it was not eating that mattered, but flight.

У проаналізованих творах варто також наголосити на вживанні ще одного стилістичного засобу – оксюмору, що є поєднанням протилежних за значенням одиниць, і результатом якого є поява нових смислових понять. Оксюморон висвітлює неоднозначність стану чи настрою мовця. Цей стилістичний засіб вирізняється підвищеною емоційністю та експресивністю завдяки протиставленню різних за значенням предметів та явищ або співставленню протилежних за значенням лексичних одиниць. Стилістичний ефект в обох випадках виникає внаслідок контрасту понять:

To the real Jonathan Livingstone Seagull, who lives within us all.

"Oh, Fletch, you don't love hatred and evil, of course".

He felt a great shock of joy.

Таким чином, лінгвостилістичний аналіз творів автора свідчить про багатство мови письменника. До провідних лінгвальних засобів проаналізованих текстів необхідно віднести лексичні засоби: численні терміни, що описують тактику польотів; колоквіалізми, які характеризують розмовну мову персонажів; слова, які позначають числові виміри швидкості, висоти, частоти польотів, що створює відчуття постійного руху; емоційно-оцінна лексика; прикметники у найвищому ступені порівняння тощо. Серед стилістичних засобів варто відзначити численні неологізми, епітети, метафори, порівняння, паралелізми, повтори, перелічення, асиндетон та полісиндетон. На синтаксичному рівні вживаються еліптичні, номінативні, безособові речення, стилістична та граматична інверсія, дистантність частин речення, риторичні запитання та умовні речення.

Усі перелічені та низка інших засобів допомагають читачеві краще зрозуміти значення образів та символів у творі, розкрити глибину його змісту, а також проаналізувати філософські ідеї автора.

Література:

1. Логман Ю. М. Тезисы к проблеме “Искусство в ряду моделирующих систем” // Труды по знаковым системам. – Тарту, 1967. – Т. 3. – 437 с.
2. Редекер Х. Отражение и действие : Диалектика реализма в художественном творчестве. – М. : КомКнига, 1971. – 79 с.
3. Храпченко М. Б. Язык художественной литературы // Новый мир : Сб. ст. – М., 1983. – Вып. 9–10. – С. 235–250.
4. Чернявская В. Г. Интерпретация научного текста. – М. : КомКнига, 2006. – С. 12–27.